
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSENTERIA.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1884

4

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
DYSENTERIA.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JOANNES STENNETT,
JAMAICENSIS.

Ad diem 25. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,XCII.

GEORGIO GODWIN BARRETT,

ARMIGERO;

Civitatis Sancti Jacobi,

In Jamaica,

Senatori integerrimo.

Ob amorem patriae, virtutem insignem,

Et morum suavitatem,

Omnibus carissimo,

Grati animi.

Qua par est observantia.

GEORGIO GODWIN BARNETT

ARMISTICE

CHURCH OF THE LAMB

IN LONDON

GENERAL INTERVIEW

OF THE CHURCH OF THE LAMB

IN LONDON

CHURCH OF THE LAMB

CHURCH OF THE LAMB

CHURCH OF THE LAMB

Necnon

THOMÆ JOSEPHO GRAY,

ARMIGERO;

Avunculo meo carissimo,

Civitatis Sancti Jacobi

In Jamaica;

Ob paternum amorem, et curam

In me collocata;

Hoc tentamen,

Pietatis monumentum,

Sacrum esse volo,

JOANNES STENNETT.

1857

THE JOSEPH CRAY
IN AUGUST 1857
ARMED

DYER

VARIE

JOHN

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSENTERIA.

Auct. J. STENNETT.

VARIÆ hujus morbi definitiones existunt ;
Culleni autem, quae jam sequitur, omnibus anteponenda videtur.

“ Pyrexia contagiosa, dejectiones frequentes,
“ mucosae, vel sanguinolentae, retentis plerum-
“ que faecibus alvinis, tormina, tenesmus.”

A

HIS.

DE DYSENTERIA.

HISTORIA MORBI.

Hic morbus plerumque, exeunte aestate, vel ineunte autumno, vigere solet; nonnunquam autem veris initio, aut etiam maturius, se ostendit. Unum alterumve mensem durat, et, frigore superveniente, paulatim repressus tandem decedit.

Post aestates calore et siccitate insignes, tempestate simul humida, pluviosa, et instabili, aestatis finem aut autumnum excipiente, longius latiusque grassari videtur.

Morbus nonnunquam pyrexiae signis adortur: Praecedente pyrexia, signa ordinem, qui sequitur, plerumque servant: Aegrotus lassitudinis sensu, et moestitia corripitur; paulo post frigoris

goris sensus, totiusque corporis rigor, accedunt : Quae brevi auctus corporis calor, debilitas, capitis, dorfi, et lumborum, dolor, sitis, saporque oris ingratus, excipiunt. Pyrexia varia est, alias gravior alias levior est ; interdum tertianae remittentis typum induit ; alias diathesi phlogistica, frequentius autem putrida, insignitur, haecque morbum per totum ejus decursum, potissimum si lethalis brevi futurus sit, comitatur ; est autem ubi pyrexiae signa penitus fere evanescunt, signis dysenteriae propriis diu postea persistentibus *.

Morbus autem interdum, nulla fere pyrexia antecedente, incipit, et jam aegrotans saevius torminibus, interdum fixis, alias erraticis, a parte umbilici superiori deorsum, hincve fursum volitantibus, corripitur ; alvumque simul dejacere saepius, sed frustra molitur, et, propter vehementem tenesmum

* *Vide* Cul. Praetice, vol. 3d. p. 103

4 DE DYSENTERIA

tenesmus jam torquentem, nihil fere praeter mucum plerumque sanguine tinctum, et flatu comitatum, excernitur. Æger interea anorexia, nausea, ac vomitu, afficitur. Alvum exonerandi conatibus stercora naturalia, pauca admodum quantitate, exprimuntur, hocque colorem et spissitatem haud parum mutata observantur: Color enim plerumque fuscus aut flavus est; stercora vero globulos *scybalæ* nominata referunt. Morbus nonnunquam ab alvi duritie comitata gravibus torminibus, borborygmis, ructu, et ventris praeter naturam distentione, incipit*.

Dejectiones admodum variae; plerumque sanguinolentae sunt; nonnunquam vero penitus mucosae, dysenteriam albam, vel morbum mucosum, ut vocantur, efficiunt: Merus sanguis haud raro effunditur; et quod dejicitur, id plus minusve foetoris emittit; stercora naturalia non sine
tor-

* Vide Sir J. Pringle's Essays.

DE DYSENTERIA. 3

torminibus, et gravi nisu, idque parva quantitate, dejiciuntur. Ani prolapsus, atque stranguaria, quae ex irritatione et tenesmo gravi oriri videtur, nonnunquam superveniunt.

Singultus interdum initio accedit; hic tamen non nisi provento morbo periculosus habendus est. Lingua interdum albido, alias autem fusco, mucro obducitur; et postquam morbus diu persistit, fit arida, atque nigricans, sitimque ingentem, ingratumque oris saporem, inducit.

Cibi appetitus fere nullus est; somnusque diutino tenesmo assidue abrumpitur.

Morbo jam provento, lienteria saepe supervenit, alimentis parum concoctis celeriter dejectis. Materia quae pus aut saniem refert saepe dejicitur.

Pulsus

6 DE DYSENTERIA.

Pulsus varius observatur, saepe tardus ac debilis est, exceptis quibusdam casibus, qui tempore verno subinde occurrunt, quando morbus validos, et bona valetudine utentes, adoritur; pyrexia vesperi aucta mane versus remittente.

Haec signa, si morbus lethalis futurus sit, plurimum augentur; tormina et alvi dejectiones adeo frequentia fiunt, ut dolores non, nisi morte appropinquante, remittant. Stercora adeo foetent, ut aegre toleranda sint, et saepe invito aegro elabantur. Pulsus debilior et crebrior, vultus pallidus, artus frigidi, facultas devorandi difficilis, lingua nigricans et arida, sitis immanis fiunt: Sudores viscerum, singultus, et interdum oris et faucium aphthae, superveniunt; delirium et doloris cessatio mortem plerumque praegrediuntur. Horum signorum plura vel pauciora mortem semper antecedunt. Morbi duratio incerta est; nonnunquam aeger, die quarto vel quinto, morbo opprimitur; alias autem non nisi die

DE DYSENTERIA.

7

die decimo sexto, vel decimo septimo, et haud raro multo tardius moritur; utcunque autem acciderit, morbus macie et debilitate insigni semper comitatur.

Signa supra memorata nonnunquam mitiora sunt; tormina et tenesmus minus frequentia, et minus gravia, existunt: Stercoris color et spissitas sunt magis naturales, minus foetet, et multo minori sanguinis portione tingitur. Nulla cibi appetentia quidem occurrit, et sitis nausaeque multo leniora sunt.

Tormina, quae morbi initio in totum abdomen diffusa erant, post paucos dies in hypogastrio solo sentiuntur; aegerque de dolore in colli extremo, aut recti initio sito, potissimum conqueritur. In dysenteriis autumnalibus, febris, quae comitatur, semper plus minus putrida est, febriumque intermittentium aut remittentium
typo

typo distinguitur; signa enim paroxysmorum recurfu manifeste augentur.

Hic morbus saepe sponte decedit; tormina et tenesmus paulatim imminuuntur; et dejectiones simul spissitudinem naturalem sensim recuperant; nonnunquam vero signa mitiora sunt, et morbus diu persistat, et tandem in diarrhoeam definit, quae interdum hienteriae signis comitatur*.

DIAGNOSIS.

Diarrhoea huic morbo potissimum affinis est; et a quibusdam ponitur, illam esse dysenteriae speciem mitiorem; et sane negari non potest, quin diarrhoea saepe dysenteriam antecedit, et haec vicissim in illam desinat. Ratio autem utriusque

* *Vide Cullen's Practice, sect. 106.*

que morbo medendi adeo diversa est, et fere contraria, ut non possim non credere, limites, quibus hi morbi separantur, optimo jure positos esse, et facile internosci posse, sedulo perpendendo signa utriusque morbi. Diarrhoea enim nunquam a contagione, dysenteria vero semper ex hoc fonte oritur. Diarrhoea raro a febre incipit; et tormina et tenesmus quae illam comitantur, et sanguis qui dejicitur, sunt omnino levia, si cum dysenteriae signis conferantur; in diarrhoea quoque dejectiones sunt frequentiores, copiosiores, magisque stercoraceae, neque, uti in dysenteria, foetent.

Dysenteria pariter haemorrhoiden referre dicitur, potissimum quando haec solito gravior est, et magna sanguinis puri copia dejicitur. Hi autem morbi facile, ut mihi videtur, distingui possunt; nam in haemorrhoidi externa tumores externi circa anum manifesti sunt, et haemorrhoi-

10 DE DYSENTERIA.

di interna dolor partem recti inferiorem potissimum occupat; praeterea sanguinis fluxus, ex haemorrhoidi interna, morbum manifeste immittit, et faeces naturales dejiciuntur.

A cholera distingui potest dysenteria, eo quod haec longius persistet; praeterea, si quod interdum dejicitur non est signum dysenteriae indivulsum, sed potius adventitium. In cholera graviore, tenesmus vix adest; dejectiones sunt copiosae, et magna fellis quantitate, et raro sanguine commistae; et surarum spasmodica, quae sunt signa pathognomonica cholerae, vix in dysenteria observantur.

CAUSÆ REMOTÆ

Sunt vel praedisponentes vel excitantes; ad illas pertinet potissimum debilitas totius aut alicujus corporis partis; necesse est igitur, ut qua possumus cura investigemus, qua ratione debilitas inducatur.

Defa-

DE DYSENTERIA. 11

Defatigatio ingens corporis aut animi, moestitia, caeteraeque animi perturbationes, annumerandae sunt causis, quae, corpus infirmando, proclivitatem in dysenteriam efficiunt; hujusmodi enim causae concoctionis organa turbant, et vires eorum convellunt, quo fit, ut alimenta parum concocta brevi ascescant, et pyrofin, ructum, nauseam, et etiam vomitionem, inducant; quae signa brevi se ostendunt, quando concoctionis organa muneribus suis fungendis imparia fiunt.

Dubitari non potest, quin ebriositas, ventriculum infirmando, debilitatem inferat, corpusque dysenteriae opportunum reddat; quanquam vinum caeterique liquores meraci vi, qua genus nervosum stimulandi pollent, modo modica quantitate sumantur, corpus contagioni minus obnoxium reddant; et igitur nonnunquam dysenteriae occurrant. Experientia tamen cujusvis fere medici constat, hujusmodi liquorum abusum
corpus

corpus infirmare, et potestatum nocentium viribus magis opportunum reddere. Debilitas usu horum liquorum immodico effecta ventriculum et intestinum potissimum afficit; quia liquores parum mutati his partibus directe admoventur; ebriosi igitur, frigori et humori objecti, dysenteriae magis quam sobrii, caeteris paribus, obnoxii sunt.

Ex medicinae pariter et bellorum historia constat, dysenteriam saepe in castris grassari, idque saepius autumnino, quam quavis alia tempestate anni; calor enim hoc tempore meridie plerumque intenditur, mane vero ac vesperi multum imminuitur; milites igitur, quorum corpora stipendia aestiva faciendo solvuntur, et postea calori meridiano autumnali et frigori vespertino obijciuntur, noxis fere omnibus, morbisque independentibus, praeter naturam opportuni fiunt.

Haec in morbum proclivitas ex laxitate et debilitate totius corporis pendere videtur; calor
aestatis

DE DYSENTERIA. 13

aestatis nimius, corporis humores attenuando, et solida ejus solvendo, idem debile, languidum, ac irritabile reddit; hinc actio cordis et arteriarum multum imminuitur, hominesque morbis putridis opportuni fiunt; vires igitur tum animi, tum corporis, in regionibus calidis, et praecipue inter circulos Tropicos sitis, idque aestate potissimum, languescunt; harum regionum incolae ignavi ac desides sunt; functiones naturales abnormes fiunt, et cibi appetentia plerumque minuitur; sitis magna et fere perpetua adest, quae partim a caloris stimulo, partimque exhalatione cutis, pendet; sitis inextinguibilis, quae ex duabus causis supra positis oritur, copioso potus diluentis usu restringenda est, qui pariter ad damnum corpori, tanta exinanitione illatum resarciendum necessarius est, concoctio male perficitur; intestina nonnunquam rarius se contrahentia ac relaxantia faecibus induratis oppilantur; interdum vero, motu ipsorum festinato, alvi proluvies inducitur.

Veri-

84 DE DYSENTERIA.

Verisimile videtur, humorum cursum actione caloris mutatum ad hanc debilitatem augendam haud parum conferre; experientia enim constat, omnia, quae quasdam inter excretiones augent, caeteris harum eadem ratione imminuere; hinc, exhalatione per cutem aucta, minor humoris quantitas in corporis cava, et potissimum in canalem alimentarium, effunditur: In calidis igitur regionibus, humores ad corporis superficiem derivantur, et vascula cutis vehementer distendunt; haec autem distentio perpetua vasa tandem laxat, et justo irritabiliora reddit; corpus hoc modo in plagis inter circulos Tropicos fitis laxari hinc patet, quod exercitatione, quamvis minima, sudor magna copia prorumpat:

CAUSÆ EXCITANTES.

Dysenteria tempore autumnali potissimum vigere, mutuaque consuetudine vulgari ideo videtur,

tur, quod corpus noctu frigori objicitur; nam, in regionibus ubi sol radios suos in verticem quasi jaculatur, siccitatem diurnam humor nocturnus subito excipit. Etsi mutationes hujusmodi subitae ope thermometri percipi non possint, nemo tamen dubitaverit, quin corpora animata, et potissimum corpora humana, vehementer afficiant; frigus nocturnum, licet ob diem brevi insequentem, diuturnum esse nequeat, ad effectus tamen stabiles inducendas, saltem in corpore humano, valet; vi enim sua sedante, vascula cutis justo jam irritabiliora facta coarctat, et, vasa extrema sanguinem vehentia contrahendo, nimiam humorum quantitatem ad partes internas derivat. Frigoris porro effectus in corpore humano, aliis causis conspirantibus, valde augentur, calore solis major humoris portio interdiu in vaporem solvitur, quam aër noctu suspendere potest, quod superest, calore diei imminuto, sub forma roris, et praeceps magna copia in terram fertur, partimque a vestibus resorbetur, et de-

nuo calore corporis in vapores mutatum, frigus insolitum et exitiale gignit; pluvia eisdem eadem ratione effectus edit.

Mali effectus, qui a tempestatis mutatione pendent, haud parum augeri possunt, si corpus aëris rivo objiciatur; hac enim ratione, aër calidus, qui corpus ambit, difflatur, et aër frigidus in locum ejus suffectus, frigus, et mala inde oriunda, insigniter auget.

Hic morbus milites, tam in castris quam in praelii campo, prae caeteris hominibus, adoriri videtur; cujus rei causa vitae ratione petenda est; miseriae enim et sollicitudo, quibus et in castris et in campo premuntur, debilitas, calor, et labores aestatis jam praeteritae, corpora ipsorum frigoris actioni opportuna reddunt.

Liquores spirituosus, quorum abusui indulgent, quoties fieri potest, et quibus obruti, et debilitati

si humi se incaute prosternunt, rori nocturno et jovi frigido objecti: Excubiae fere perpetuae, somnus turbatus, carnes sale conditae, aliaque alimenta dura et concoctu difficilia, jejunium quod ob cibi inopiam ferre coguntur; denique vita quam in castris degunt, in quibus plures in eodem tentorio vivunt; hae omnes causae plurimos morbos, et potissimum dysenteriam, excitant, quae contagione et mutua consuetudine in milites diffunduntur.

Constat observatione frigus, parti singulari admotum, eosdem fere effectus edere, ac si toti corpori applicatum foret; hoc pendet ex miro consensu qui inter partes vel remotissimas corporis intercedit; hinc fit, quod frigus, licet modicum, corpori jam humido admotum, intestina vehementer afficere potest, et aliquando etiam dysenteriam excitare.

Plura dysenteriae signa firmant opinionem quorundam, qui ponunt, materiam acrem intra corpus gigni, et in canalem alimentarium effundi; qualis vero sit hujus acrimoniae naturae, quomodo generetur, et quare in tubum alimentarium excernatur; haec omnia visibus humanis natura negavit; neque ipsorum ratio reddi potest facilius quam variolarum contagii, cutis ulceratione secreti. Verisimile videtur, dysenteriam pendere exhalatione, per cutem repressa, et mora sua intra corpus acri reddita intestina, quae admodum irritabilia sunt, et plurimis vasis instructa, acrimonia sua irritante, primo morbi impetu; febris signa manifesta sunt; quae, durante morbo, plus minus adsunt, et vasa cutis extrema coarctando, humorum acrium cursum intestina versus dirigunt. Sententiae de hujus morbi causae variae sunt et contrariae; multi quidem, sed injuria, ut mihi videtur, fel acre, dysenteriam aequae ac choleram, excitare opinati sunt; nonnunquam enim dysenteriae incursus prius observatur,

observatur, quam dejectiones felle tinctae fiunt. Hujus sententiae fautores temere posuisse videtur, dejectiones initio dysenteriae felle coopertas, ex hoc humore omnino constare; illi autem veram causam penitus ignorare videntur: Verisimile enim est, in hoc morbo auctam humorum quantitatem in canalem alimentarium profundi, ex vasis fecernentibus in eundem hiantibus, et colorem suum viridem a felle habere. Porro, experientia constat, fel, quotiescunque copia praeter solitum majori fecernitur, intestina, modo sursum vomitione non rejiciatur, solvere; ideoque dysenteriam potius ablaturam, quam allaturam, alvum laxando.

Sunt quibus animalium et vegetabilium exhalatio dysenteriae causa videtur. Qui huic sententiae favent, asserunt hujusmodi exhalationes, stimulando canalem alimentarium, ad contractiones et relaxationes frequentes, tormina saeva, et dejectiones inducere. Hic autem observandum

dum est, exhalationes acres et putridas in canalem alimentarium ingestas, alvi purgationem frequentem ac copiosam semper efficere; Porro, qui hujusmodi vaporibus objiciuntur, haud saepius quam alii, dysenteria corripuntur. Res est quidem satis nota, homines, qui oleo cetario praeparando occupantur, nautasque, qui totas menses hujus olei vaporibus putridis in navibus objiciuntur, non magis prae aliis dysenteriae esse obnoxios; contra quidem, harum navium nautae sanitate, minorique in morbos putridos proclivitate, insignes sunt. Qui etiam corium depunt in hunc morbum prae aliis procliviores non sunt; negari autem non potest, quin vaporibus putridis objiciantur.

Dysenteriae plures simul adoritur; potissimum quibus est idem corporis habitus, et qui eodem vitae genere utuntur; hinc saepe exercitiis exitium adfert. Inter plures auctores convenit, hunc morbum contagione potissimum vulgari;

gari; qui in hanc sententiam concefferunt, peritia et ingenio licet insignes sunt, omnemque morbi varietatem viderint, non defunt tamen argumenta, et, ut mihi videtur, fatis idonea, ad probandum dysenteriam non semper contagione vulgari. Nam in valetudinariis, plures dysenteria aliisque morbis laborantes eadem latrina utuntur; morbus tamen ibi neque vicinitate, neque contactu, saepe propagatur; neque enim aliis morbis affecti, neque qui aegroti famulantur, hac peste plerumque afflari solent. Etsi in castris maxime vigeat, dux tamen et praefecti rarius corripuntur; hi tamen contagio non minus quam milites gregarii objiciuntur; sed victus, vestimenta meliora sunt, defatigatio minor, et aëris intemperiei minus patent; minus igitur debilitantur; hinc dysenteriae aliisque morbis contagiosis minus opportuni fiunt, quapropter immunes evadunt.

Nautae,

Nautae, praecipue in regionibus calidis, non minus quam milites, defatigantur, et actioni caloris et frigoris alternae objiciuntur. Dysenteriae igitur saepe in classibus grassatur: Praefecti autem morbo rarius corripuntur; quia, instar exercituum praefectorum, causis proclivitatem efficientibus vix objiciuntur.

Jamque causis dysenteriae autumnalis traditis, paucula dicenda sunt de causis dysenteriae vernaе, quae aliquando, multo tamen rarius quam illa, se ostendit.

Plurimi auctores idonei opinati sunt, morbos aestatis et autumnus putrida natura, hiemis vero, ac veris, phlogistica indole insigniri: Quare aestas et autumnus proclivitatem in putredinem excitant, jam supra ostendere conati sumus. Super est nunc ut ratio reddatur, quare hiems et ver eundem morbum inducant. Frigus hiemale mortalibus plerumque gratum est; leves saltem

muta-

mutationes subit, corpus constringere, fibras musculosas roborare, et hoc modo diathesin phlogisticam, vi sua tonica et stimulantē, efficere fertur. Frigus vernum, hiemali licet haud intensius, morbos plurimos, ob mutationes suas magnas et subitas, excitat; vere quidem non aliter ac autumno frigus et calor alternis vicibus dominantur. Gratum meridiei calorem nox frigida saepe excipit, rigores excitans; idcirco, qui nocturno veris frigori objiciuntur, saepe iisdem morbis ac in autumno corripuntur; hoc autem rarius fit, quia corporis vigor, frigore hiemis jam acti adauctus, cursum humorum ad corporis superficiem vertere valet. Dysenteria hos potissimum adoritur, quorum intestina morbis antecedentibus infirmantur, et irritabiliora redduntur; quique frigore vel levissimo admoto diarrhoea et frequenti desidendi desiderio afficiuntur; inter veris igitur et autumnī dysenteriam hoc tantum interesse videtur, quod robusti illa, comitante simul

simul febre, quae plus inflammationis, quam hoc habet, corripitur plerumque solent.

CAUSA PROXIMA

Tunicae intestinorum villosae inflammatione potissimum constare videtur, comitante simul pyrexia, quae, pro inflammationis vehementia, plus minus urget; hujusmodi inflammationem existere cadaverum incisione satis demonstratur; intestina enim eorum gravia, praecipue coli et recti, inflammationis signa semper ostenderunt.

Causae quoque remotae, si satis perpendantur et investigentur, hanc sententiam firmant. Doctus Professor Monro, in praelectionibus suis, plura hujus rei specimina ostendit; in plerisque intestinorum tunicae, asperae, inaequales, et praeter naturam crassae, observatae sunt; tunica villosa

villosa in omnibus admodum crassa est, et in pluribus illius partibus quasi exesa, portiones parvulae separatae prominent.

In multis cadaveribus, fere statim post mortem incisis, a viris rei anatomicae peritissimis, fatis constat, tunicam villosam intestinorum, coli extremi potissimum, et recti, gravi inflammatione, ulceribus, et etiam gangraena, aegro vivente, affectam fuisse. Constat etiam, intestina tenuia, excepta illa ilei parte quae in caput caecum coli terminatur, raro in dysenteria affici; tunica hujus intestini ilei partis plerumque praeter naturam rubra inventa fuit; immo interdum ileum ulceribus affici observatum est, quamvis colon et rectum nullo modo ulcerata, sed solum rubra et inflammata, apparuere; inde deduci potest, colon et rectum non esse semper morbi unicam sedem.

Haec signa, et tormina quae morbi initio in

D

totum

totum abdomen diffunduntur, postea vero in colo et recto sedem suam figunt, satis probant levem inflammationem totius canalis alimentarii morbi initio adesse; morbo vero provecto, eandem colon et rectum sola occupare. Cel. Cullenus causam morbi proximam coli spasmum posuit: Arrogantiae forsan et temeritatis foret a tanta auctoritate dissidere, ni haec repudiata esset a Cel. Monro, cujus auctoritas aequae gravis, et opinio verisimilior est. Negari quidem non potest, ut mihi videtur, spasmum partis coli et recti inferioris adesse, qui impedit, quo minus stercore copiose dejiciantur, et hoc modo morbum auget; nihil tamen amplius concedi potest; constat enim cadaverum incisione, intestina praeter naturam crassa, inflammata, exesa, ulcerata, et gangraena affecta fuisse; hocque auctoritati Cel. Monro, aliorumque rei anatomicae peritissimorum, innititur.

Hac

Haec omnia sententiam nostram de causa proxima satis firmant; ostenduntque spasmus non esse causam primariam, sed potius effectum, morbi, minimeque ad omnium signorum rationem reddendam valere, et hunc potius pendere ex stercoris indurati, stimulo fibram musculosam jam plus satis irritabilem irritante, et sic ad contractionem abnormem ciente.

RATIO MEDENDI

Sequentia consilia complectitur.

1mo, Pyrexiam et inflammationem tunicae villosae intestinorum tollere.

2do, Spasmus intestinorum, ex quo tormina et tenesmus potissimum pendere videntur, solvere.

3^{tio},

3^{tio}, Superficiem intestinorum internam ab acrimonia humoris secreti defendere.

4to, Ægri vires sustineri, et cavere ne morbus redeat.

Cum ex supra dictis constat, causam morbi proximam esse inflammationem tunicae villosae intestinorum; cumque proclivitas in hanc inflammationem efficitur potissimum fluxu humorum abdominis viscera versus aucto; conveniet, dum morbus adhuc recens est, et inflammatio nulla supervenerit, ad medicamenta quae primo consilio explendo accommodantur statim confugere. Hujusmodi sunt :

Sanguinis detractio, quae hominibus robustis ac validis morbi initio idonea ac necessaria esse potest; et si inflammationis signa adhuc persistuerint, iteranda est : Cum autem hic morbus adeo in putredinem proclivis sit, cautissime adhiberi debet.

Emetica,

Emetica, quippe quae cursum humorum ad corporis superficiem potenter dirigunt: Hoc consilio olim administrata erat ipecacuanha, quae non solum vomitionem ciendi, sed etiam vi speciali contra hunc morbum pollere, existimabatur; haec autem opinio penitus obsolevit, et quod ejus vomitionem ciendi vim attinet, tartarum antimoniale vix forsitan aequat; hoc dosibus nauseosis in ventriculum receptum humores ad corporis superficiem efficaciter derivat, quem effectum praestat spasmus vasorum extremorum solvendo; et forsitan, ob consensum cutem inter et intestina, spasmus coli et recti, in quibus morbus plerumque sedem suam figit, tollere poterit. Hic obiter observandum est, tartari emetici actionem in regionibus calidis justo graviores esse: In his igitur convenit, ut parvis dosibus una cum ipecacuanha praescribatur; idque vesperi, ut caveatur ne febris, ut manifeste in dysenteria fieri solet, aggrave-scat. Eodem modo aegris debilibus ac delicatulis tutius forsitan

san exhibitur; horum enim stomachos tartarus antimonialis purus nimis afficit, et debilitatem generalem inducit, viribus suis diuturnis; vomitionem per plures dies a causis levissimis excitat, et distentionem ventriculi molestant, atque intestinorum flatum, secum affert.

Cathartica, utpote vi magna in intestinorum inflammatione tollenda pollentia, huic morbo quam maxime idonea videntur; ad stercora indurata expellenda conferunt, et mucii secretionem in tubo alimentario augent, quod superficiem ejus internam ab acri humore defendit. Medicamenta huic morbo maxime idonea, sunt sales neutri, quales sunt sal Glauberi, sal catharticus amarus, tartarum solubile, et purgantia oleosa, veluti oleum ricini, quod satis commode forma clysmatis infundi potest; si aegrotanti ingratus sit, et forsan non solum laxando alvum, et intestina quoque illiniendo et ab acris defendendo, proderit: Medicamentum purgans
mane

mane post vomitorium adhibitum praescribi, et, quoties signorum vis postulabit, iterari debebit; fructus qui ab horum usu praecipitur, quantitatis stercoreis dejecti respondere videtur; cum autem morbi signa gravia perstiterint, sales neutri diutius adhibiti corpus nimis infirmant, quod forsan ex viribus ipsorum sedantibus vel refrigerantibus pendere potest. In hujusmodi casibus, rhei atque jalappae pulvis in salium neutrorum vicem non sine fructu sufficitur; saepe enim stercorea magna copia dejiciuntur.

Medicus Cel. Gulielmus Wright, cui tantum debet scientia herbaria, quique plures annos apud Jamaicienses medicinam feliciter exercuit, plurimos dysenteria laborantes sequenti medicamento sanavit.

“ Take of lime or lemon juice three ounces;
 “ of marine salt, as much as the acid will dissolve;
 “ of loaf sugar, a sufficient quantity to
 “ sweeten

32 DE DYSENTERIA.

“sweaten it. The dose of this mixture to be
“proportioned to the age and sex of the pa-
“tient, and to the violence of the disease.”

Hanc misturam magnis laudibus effert, in-
quiens;

“This combination acts like a charm. The
“frequency of the stools, the gripes, and the
“tenesmus, soon wore off; the stools soon be-
“came natural, in consistence and quantity;
“the spirits, strength, and appetite returned,
“and the patient was restored to health in a few
“days *.”

Consilium II. Ad hoc absolvendam, opii viri-
bus potissimum fidendum est: In verna-autem
dysenteria, quippe quae inflammationes non-
nihil

* *Vide* Med. Comment. celeberrimi Duncan, ann.
1786, p. 189.

nihil habere solet, caute nobis agendum; expectare decet, donec diathesis phlogistica decesserit. Sed in dysenteria autumnali, quae raro aliquid inflammationis habet, opium multum prodest, et commodissime lotionis forma administratur; sic enim adhibitum neque nauseam, vomitum, aut quemvis alium ventriculi affectum molestum, excitat; quos tamen effectus nonnunquam edit, quando in ventriculum recipitur. Opium nihilominus, ore sumptum, effectus valde bonos praestat, modo alvi duritia praeveniat, quod optime fit medicamento quodam leni ac purgante simul conjuncto, vel brevi post opium sumptum seorsim administrato, aut etiam enemate leni, si commode adhiberi poterit. Opium, tam in hoc morbo, quam in aliis quibusdam, tormina atque tenesmum optime levat.

Balneum calidum, tum ob debilitatem, quam saepius administratum inducere solet, tum ob molestiam quam usus ejus secum adfert, penitus

E omittitur;

omittitur; et fots calidi faepe in locum illius non sine fructu manifesto substituitur. Quando dolor parti cuidam fixus inhaeret, epispastica faepe admodum profunt; faepissime enim dolorem vel mitigant, vel penitus tollunt.

Consilium III. Bene expleri posse videtur medicamentis diluentibus, potissimum mucosis, quælia sunt potus parati ex gummi Arabico, gummi tragacantha, infusione seminum lini, et aqua hordeata. Serum lactis quam maxime laudatur, non solum ob vim qua in putredine occurrenda, sed etiam qua in intestinorum secretionem promovenda, pollet. Lac ebutyratum, quippe quod iisdem dotibus præditum est, haud minus prodesse poterit.

Lotiones oleosæ ac mucosæ, utpote quæ parti affectæ admoveri possunt, plerumque usurpatæ fuerunt; neque dubitandum est, quin intestina illinendo, et sic muci naturalis dejectionibus iteratis

ratis abradi, munere fungendo, plurimum profint; parva quantitate administrari debent, et opii pauxillo admisto, magis proderunt; larga quantitas nunquam eadem vice infundi debet, quia brevi rejicitur; intestina distendit, et irritat, et tenesmum inducit.

Enemata ex amylo conflata multum olim invaluerunt; nunc autem obsolescere videntur; ad hoc plerumque confugitur, quando aegrotans exinanitionibus iteratis multum exhaustitur; magis prodesse videntur, quando opium conjungitur; morbi initio inflammationem augere potius quam imminuere videntur, solitas exinanitiones praeveniendo, et stercora indurata augendo; vix igitur, nisi necessitate urgente, usurpanda videntur.

Postquam morbus diutius perstiterit, aegrotansque dejectionibus frequentioribus plurimum infirmatur, potio cretacea plurimum prodest;
semper

semper autem ab alvi duritie cavendum est. Acrimonia acida nonnunquam ventriculum male afficit, corrigi potest magnesia, quae acidum attrahit, salemque neutrum efficit, qui hoc commodum secum affert, alvum scilicet leniter ciet, et praescribi potest, quando evacuantia necessaria sunt; quando autem dejectiones nimis frequentes fatigant, potio cretacea anteponenda est.

Consilium IV. Cuilibet clinico sponte quasi in mentem venit; qua autem ratione aegri vires, in hoc morbo sustinendae sint, saepenumero nescimus; quando febris urget, cibus solidus permitti nequit; sed vice ejus juscula tenuia; et Clar. Sydenhamus lac, triplo aquae pondere dilutum et coctum, pro aegri potu communi commendat; et quoties magna debilitas urget, vinum Canariense idonea aquae quantitate dilutum. Quando morbus est mitior et per aliquod tempus persisterit, praecipua diaetae pars e jure ex carnibus elixis parato, et materiae farraceae,

farraceae, veluti hordeo commistae constare, potest; diaeta ex farraceis solis in ventriculum recepta brevi fermentationem acidam subit; sed in hanc mutationem minus proclivus est, quando cibo animali conjungitur; haec victus ratio paulatim aucta, omnibus quos haecenus novisse contigit anteponenda videtur.

In exemplis autem magnae debilitatis, ubi morbus diutius perstiterit, ad remedia efficaciora, qualia sunt vinum, et liberalis opii usus, confugiendum est; cortex Peruvianus bonos effectus, quos in aliis morbis praestat, in dysenteria non edit; et Clar. Cullenus non nisi in casibus, qui febribus intermittentibus in longum tempus protrahuntur, usurpandum dicit; haec enim dysenteria varietas eodem fere modo ac febris intermittens tractanda illi videtur. Si alvi proluvia perstat, postquam inflammatio remisit, aromata astringentibus conjuncta non sine fructu adhiberi possunt; interea, alvi astrictio laxantibus

bus mitioribus, vel lotionibus emollientibus, praecavenda est.

Perneceffarium est cavere, ne morbus recedivus fiat; haec quidem pars medicinae ufus omnium clinico gratiffima est; hoc autem nulla alia ratione quam convalescentem monendo, et eidem confilia idonea dando, efficere potest; hoc enim magis ex convalescentis cura, quam medici peritia, plerumque pendeat; monita et confilia praecipua funt, ut illi omnem defatigationem et exercitationem nimiam evitet, nec fe frigori aut humori incaute objiciat, ufumque liquorum meracum, et cibum gravem et concocctu difficilem, refugiat, ut diaeta levi ac nutriente utatur, et denique ut indufium laneum conftanter gerat, et ad confuetudines priftinas paulatim redeat.

F I N I S.

